

*Шпак Максим Володимирович,
аспірант кафедри цивільного процесу
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
Україна, м. Харків*

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ АДВОКАТІВ ПОЗА МЕЖАМИ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Проведення судової реформи в Україні ознаменувалося суттєвим оновленням чинного законодавства України, яке регулює професійну адвокатську діяльність. Одним з основних чинників цього стало прийняття Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (2016 р.), яким було запроваджено новий вид надання правової допомоги – професійну правничу допомогу.

Беручи до уваги вищенаведені зміни до законодавства України, слід підкреслити, що за чинною редакцією статті 131-2 Конституції України передбачено, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Специфіка нового поняття «професійна правнича допомога» знаходить своє відображення і в іншому нормативному акті – у Законі України «Про судоустрій і статус суддів» (2016 р.), ст. 10 якого регламентує особливості професійної правничої допомоги при реалізації права на справедливий суд.

На сьогодні є наявними пропозиції щодо внесення до чинного законодавства України норм, які, регулюючи професійну діяльність адвокатів, зачіпають специфіку вирішення малозначних спорів у судах. Так, на офіційному веб-сайті Верховної Ради України зареєстровано законопроект № 5221 від 04.10.2016 року «Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо малозначних спорів у судах» [1], яким пропонується суттєве реформування надання адвокатами професійної правничої допомоги, зокрема у цивільному процесі.

Беручи до уваги вказані законодавчі ініціативи, на нашу думку, у разі прийняття положень, які містяться у вказаному законопроекті, суттєво

зміниться реалізація інституту надання правової допомоги, яка надається адвокатами у формі процесуального представництва, зокрема у цивільному процесі. Це полягає у тому, що існуюча модель виключного представництва буде фактично змінена, наслідком чого представниками у суді у справах, ціна позову яких є меншою за один мільйон гривень, зможуть бути і особи, які не мають правового статусу адвоката.

Поряд із пропозиціями, що висловлені на законодавчому рівні, в нуді цивільного процесуального права питання надання правової допомоги адвокатами по цивільним справам в тій чи іншій мірі досліджувалися С. С. Бичковою [2, с. 15], К. В. Гусаровим [3, с. 285], В. В. Комаровим та Г. О. Світличною [4, с. 354-355], Н. Ю. Сакарою [5, с. 232-233] тощо.

Запровадження виключного представництва адвокатами інтересів клієнтів поступово та залежно від інстанції, сприяє виникненню цікавих випадків із судової практики. Наприклад, судом адміністративної юрисдикції було винесено ухвалу про повернення касаційної скарги особі яка її подавала, через те, що вказаний процесуальний документ до суду було подано особою, що не мала правового статусу адвоката [6].

Фактичне передбачення на конституційному рівні виключного представництва адвокатами потребує також і деталізованого відображення в процесуальних кодексах України – ЦПК, КАС, ГПК. Разом з цим, беручи до уваги діяльність органу законодавчої влади, наслідком якої стало прийняття Закону України «Про безоплатну правову допомогу» (2011 р.), вважаємо, що з огляду на запровадження фактично нового виду правової допомоги (професійно правничої), доцільною є розробка та прийняття нового Закону України «Про професійну правничу допомогу в Україні». Вважаємо, що у пропонуваному нами Законі слід передбачити наступну структуру: Розділ 1 Вступні положення; Розділ 2 Визначення термінів; Розділ 3 Професійна правнича допомога у цивільному судочинстві; Розділ 4 Професійна правнича допомога в адміністративному судочинстві; Розділ 5 Професійна правнича допомога у господарському судочинстві; Розділ 6 Прикінцеві та перехідні положення.

Поряд з цим уявляється, що органу законодавчої влади при розробці вказаного нормативно-правового акту потрібно перш за все звернути увагу на специфіку участі адвокатів, як представників по окремих категоріях справ у різних видах судочинства. Мова іде про те, що в аспекті професійного представництва адвоката у цивільному процесі слід більш деталізовано закріпити положення відносно участі вказаного суб'єкта у наказному та окремому про-

вадженні, а також у медіаційних процедурах, оскільки специфіка останніх характеризується достатньою розгалуженістю та змістовністю.

З урахуванням вищенаведеного, на думку автора, прийняття пропонуваного Закону України «Про професійну правничу допомогу в Україні» є необхідним. Це надасть змогу більш деталізовано закріпити специфіку такої допомоги по окремим категоріям справ в різних видах судочинства. Поряд з цим вважаємо, що вказана пропозиція зможе допомогти особам, які потребують отримати якісну професійну правничу допомогу зрозуміти її характерні особливості, а також специфіку її надання з боку осіб, які мають статус адвоката, зокрема у цивільному процесі.

Література:

1. Про внесення змін до статті 10 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо малозначних спорів у судах; проект Закону № 5221 від 04.10.2016 р. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60174
2. Бичкова, С. С. Представництво в цивільному процесі України: законодавчі зміни / Бичкова С. С. // Цивільний процес на зламі століть : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 50-річчю заснування каф. цив. процесу (м. Харків, 20–21 жовт. 2016 р.). – Харків. : Право / за заг. ред. К. В. Гусарова, 2016. – С. 13-15.
3. Гусаров, К. В. Інстанційний перегляд рішень у цивільному судочинстві [Текст] : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 – Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право / К. В. Гусаров; консультант: В. В. Комаров ; Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого». – Х. : б. в., 2011. – 431 с.
4. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.
5. Сакара Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах : монографія / Н. Ю. Сакара. – Х. : Право, 2010. – 256 с.
6. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 18.04.2017 р. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66084757>

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“КИЄВО-МОГИЛІАНСЬКА АКАДЕМІЯ”

ФАКУЛЬТЕТ ПРАВНИЧИХ НАУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**УКРАЇНА НА ШЛЯХУ
ДО ЄВРОПИ:
РЕФОРМА ЦИВІЛЬНОГО
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ЗАКОНОДАВСТВА**

*Київ
7 липня 2017 р.*

Київ
ВД Дакор
2017

УДК 347.9(477)
ББК 67.9(4Ук)310
У58

У58 Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства.
Зб. наук. праць. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 лип. 2017 р.) / за заг. ред.
І. О. Ізарової, Р. Ю. Ханик-Посполітак. – Київ : ВД Дакор, 2017. – 238 с.

ISBN 978-617-7020-48-5

У збірнику містяться тексти наукових доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства», присвяченої обговоренню проекту Закону про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів № 6232 від 23 березня 2017 року.

УДК 347.9(477)
ББК 67.9(4Ук)310

ISBN 978-617-7020-48-5

© Національний університет
“Києво-Могилянська академія”, 2017